Ціна 30 сот.

КРАКІВСЬКІ ВІСТИ

Народній часопис для Генерального Губернаторства

Krakauer Nachrichten
Ukrainische Volkszeitung
für General-Gouvernement

ЧАСОПИС ВИХОДИТЬ ДВІЧІ В ТИЖДЕНЬ, В СЕРЕДУ І СУБОТУ В ГОД. 6. ВЕЧЕРОМ.

Адреса Редакції і Адміністрації: KRAKAUER NACHRICHTEN. KRAKAU, Karmeliterstr. 34, II.

Телефони:
Дирекція Видавництва 137-42
Редакції і Адміністрації 230-39
Друкарня 102-79

ВІДДІЛИ:
Холм: Люблинська 26.
Ярослав: Головна 19.
Сянік.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно 2.50 зол., квартально 7,50 зол., піврічно 15.00 зол.
Ціна поодинокого числа 30 сот.

Ч. 21. Краків, 20. березня 1940. Рік I

Мир між СССР і Фінляндією

=Москва. Від минулої пятниці 8. ц. м. йшли в Москві совітсько-фінляндські мирові переговори, що скінчились у вівторок 12. ц. м. підписанням мирового договору між СССР і Фінляндією. Про підписання договору оголошено такий комунікат:

Мирний договір підписали: за СССР Молотов, Жданов і командант бригади Васілевський, за Фінляндію мін. Рнті, Пасікві, ген. Вальден і проф. Войтема.

Договір признає Совітам:

1) Цілий Карельський просмик враз з містом Віпурі, ціле побережжя озера Ладога, рибацький півострів та деякі частини східньої Фінляндії.

2) Гангое і приналежну до нього територію виарендують Совітам на 30 років за 5 міліонів фінляндських марок, де вони збудують морську базу.

3) Фінляндія зобовязується не тримати на північно - ледових водах ніяких воєнних кораблів, підводних човнів і військових літаків за винятком малих стежних кораблів.

4) СССР зобовязується забрати свої війська з Петсамо.

5) Совіти будуть користати з вільного транзиту через Петсамо до Норвеґії без митної контролі.

6) В 1940 р. буде побудований залізничий шлях з Кандаляша до Кеміерві.

7) Мирний договір мають ратифікувати до трьох днів. Виміна ратифікаційних грамот відбудеться в Москві.

8) 13. березня в год. 12-ій вполудне воєнні дії на фронті будуть припинені, а дня 15. березня п. р. від год. 10-ої війська обох сторін зійдуть на нові державні кордони.

9) В найближчому часі мають початися між СССР та Фінляндією переговори у справі підписання торговельного договору.

Крім цього обі сторони зобовязалися стриматися від якихнебудь взаїмних атак і не підписувати ніяких договорів ні не брати участи в союзах, що були б шкідливі для одної з договірних сторін. Що ж до 6-тої точки, то вона гарантує СССР. право до транзитової комунікації також зі Швецією і з цією саме метою має бути збудований залізничий шлях між совітським містом Кандаляша і фінляндським містом Кеміерві.

Промова фінляндського міністра закордонних справ

=Гельсінкі. Фінляндський міністр закордонних справ Таннер виголосив в середу 13. ц. м. промову в радіо про причини підписання договору та про його зміст. Мін. Таннер обговорив останні воєнні події, в яких відчувалося щораз більше недостачу людей, а чванкувата обіцянка допомоги західніх держав зовсім розчарувала. Доплив добровольців був невистарчальний. Швеція і Норвеґія, щоб зберегти невтральність, не могли дозволити на перемарш чужих військ через свою територію. В таких умовинах уряд Фінляндії рішив, не зважати на заклики Анґлії та Франції, що взивали Фінляндію витривати у війні. Інтереси Фінляндії вимагали того, щоб приняти совітські умовини.

Мирний договір не накладає на Фінляндію ніяких політичних зобовязань і свобода й самостійність Фінляндії залишаються ненарушними.

—o—

Новий кордон між СССР і Фінляндією

= Москва. Устійнений фінляндсько-совітським договором кордон починається над фінляндським заливом у віддаленні коло 50 км. на захід від Віпурі та тягнеться дальше майже просто в північно-східньому напрямі у віддаленні 25 км. на північ від Віпурі і 25 км. на північ від Сердаваля так, що залізничий шлях Віпурі—Сердаваля є по совітському боці. Опісля кордон тягнеться на захід від совітського міста Порососеро та лучиться з давнім кордоном. Крім цього смугу фінляндської Карелії на східньому кордоні Фінляндії та острови Рибацький і Середній над заливом Петсамо. Новий кордон — з невеликими відхиленнями також на користь Фінляндії — пригадує кордон по закінченні північної війни в 1721 р. (за московського царя Петра І), що проіснував майже ціле століття.

Комунікат команди німецької армії

= Берлін. Начальна команда німецької армії повідомляє: На західньому фронті не було поважніших подій. Німецькі літаки відбували розвідчі лети над східною Францією. Німецька протилетунська артилерія зістрілила один французький літак типу »Потез 63«.

= Берлін. Начальна команда німецької армії повідомляє: В околиці Палятинського лісу відділ німецьких розвідчиків напав на французькій території на відділ піхоти, розбив його й забрав багато французів у полон. Німецьке летунство продовжувало розвідчі лети над Францією.

Основи виховання

Краків, 16. березня 1940.

Вельми важке і дуже відповідальне завдання вкладають всі нації світа на виховників молоді, цього цвіту і надії кожного народу. Тому то кожня нація окружає виховників не лише безмежним довірям, але й дбайливою і всесторонньою опікою за виховання молоді на сильних духом і тілом, зразкових і повновартісних громадян. І на це не щадять державні нації нічого: ні грошей, ні праці, бо добре розуміють, що зразково переведене виховання молоді стократно оплатиться в майбутньости. Добре виховання молоді — це, немов, найкраще приміщення капіталу, що приносить нації велитенські користи. Про це переконує найкраще кожного нинішня „історична проба сил — війна, в якій молоде німецьке покоління", виховане в безмежній любови до свого народу, виконує радо і совісно всі обовязки супроти своєї нації, щоб забезпечити її всі життєві можливости росту і розвитку.

Куди важче завдання стоїть перед усіми виховниками української молоді: учителями та культурно-освітніми і кооперативними робітниками. Вони мусять не лише орати переліг на запущеній ниві, тут на території замешкалій українським населенням, по цей бік Бугу і Сяну, але й працювати ще й до того в голоді і в холоді. До того і вимоги перед виховниками українського молодого покоління куди більші й умовини праці куди складніші, ніж перед виховниками молоді державних націй. Отже нинішні переломові часи вимагають від наших виховників не лише вщіпити в душі молодого українського покоління основні засади: безмежну любов до свого народу й почуття обовязку, але й знівелювати всі відемні залишки і наслідки польської політики, яка підсичуванням релігійних та політичних спорів між нашим народом хотіла вбити передусім почуття національної єдности і віру в тугість та невмірущі сили української нації. Оце вельми важке завдання можуть і зуміють перевести передусім українські учителі тим лекше, що своєю саможертвенною працею у школі і на курсах для дорослих зєднали собі вже безмежне довіря батьків, які окружають нині українських учителів по кількох місяцях інтенсивної праці в селі, великою пошаною. Віримо теж, що ці батьки сповнять свій обовязок і забезпечать матеріяльно українських учителів до того часу, доки влада не унормує остаточно справи винагороди народнього учительства.

Ще з більшим довірям до своїх рідних учителів відноситься українська дітвора і молодь, яка каралася цілими літами в чужій школі і терпіла знущання та наруги польських учителів. Тому тим лекше українським учителям перелити в молоденькі, невинні серця української молоді цю безмежну любов до свого народу, яка палахкотить в їхніх серцях і виявляється в само-

жертвенній праці та додав їм сили працювати навіть по кілька місяців без винагороди. Одночасно з палкою любовю до свого народу українські учителі мусять вирізьбити в молодечих серцях другу ґранітну основу: почуття обовязковости, без якого праця не увінчається бажаним успіхом. Почуття обовязку, що не випливає ні з примусу, ні з наказу, мусить теж запасти глибоко в душу українського молодого покоління та стати основною і нерозривною складовою частиною світогляду українського молодого покоління, який знівелює всі залишки неволі та сцементує український нарід в один моноліт. Так вихована молодь на повновартісних членів української нації виконає призначене їй завдання, а українські учителі сповнять свою почесну місію.

М. Славич.

Миротин у поклоні Шевченкові

Дорогий кожному українському серцю, відомий кожній українській дитині — поет Т. Шевченко завитав у своїй невпинній мандрівці по хатах і серцях українського народу й до скромної хати господаря Яроша в Миротині біля Переворська. В тій хаті зібрались дня 10. березня ц. р. мешканці Миротина та сусіднього Розбора, щоб може вперше почути про могутню постать генія та пророка України; щоб запізнатись з вічно живучим його духом, вперше почути його слова в рідній українській мові! Вперше, бо села Розбір і Миротин належать до тих жертв панування „моцарства", що під довготривалим і систематичним тероом затратили свою рідну українську мову. Одначе зберегли українського духа. І нині мешканці тих сіл гордо показують, своїм і ворогам, що вони не пропали, не подались. Хоч говорять ще чужою мовою, але їхні серця палають гарячою любовю до свого українського народу, до своєї минувшини. При допомозі частих відвідин когось з переворської української громади та учителя з Розбора п. Гоци, а зокрема їхня охота й завзяття до науки і до праці над собою, дають запоруку, що в короткому часі вже надроблять те, що втратили в ході століть. Найкращим цього доказом є відбуті сходини в честь Т. Шевченка. Реферат про Шевченка виголосив один з прибувших з Переворська українців. Та найбільш зворушливе було те, що слова Шевченка виголошували малі діти з Розбора, ті діти, які може вперше при цій нагоді промовляли своїми устами в рідній, матірній, українській мові. Учитель Розбора п. Гоца вивчив деклямації своїх учеників: Софію Сурпяківну, Марію Ярошівну, Петра Курила та Франца Стецька, які гарно і з чуттям віддеклямували вірші Генія України.

Скромний був цей перший поклін нашому пророкові, але щирий. Невмілими устами, але щирим українським серцем витали його українці Розбора й Миротина. Шевченко ввійшов вже під стріхи Розбора й Миротина та є надія, що вже там і залишиться. Ті українські серця, що не далися вбити в ляцький неволі, тепер, скріплені словом і духом Т. Шевченка, напевно сильніше забються на добро й славу українського народу. Честь Вам, Розбіжане й Миротинці й щасть Боже у дальшій праці для нашої спільної справи.

Село Красівка не дармує

Село Красівка належить у Холмській окрузі до таких сіл, що хоч і дещо пізніше струснула ним національна свідомість, але воно у всьому старається дорівняти тим селам, що ведуть вже перед у праці. І треба ствердити, що йому це вдається. І працею і людським матеріялом воно далеко відбилося від інших. Красівка не дармує! Навпаки, старається своїм обовязком просвітити ще й других. Від кільканадцять літ у Красівці слідний був застій усього майже громадського та культурного життя. Двацять літ безглузда польська господарка нищила національне та культурне українське життя. І здавалося багатьом, що знищити цього не буде можна. Одначе прийшла ця незамітна зміна з днем 1. вересня 1939 коли то гарячий західній вітрець змів з лиця землі Польщу. Ця велика банька, переповнена затроєним воздухом, тріснула. Разом з нею зник цей стан вічного знущання й варварства. Це брутальне знущання далось відчути зокрема селам Холмщини. Село Красівка, що лежить у Холмському повіті, перед світовою війною було зовсім українське. Одначе терор польських форналів — поліціянтів не одного нашого українця змусив покинути віру батьків. Сьогодні вже багато з них вертається до свого народу. Кожний тиждень позначується новими успіхами, при спільних зусиллях незаможного населення. З кожним днем росте й відновляється українське культурно-освітне життя. При допомозі молоді, яка рветься до праці, засновано аматорський гурток п. н. „Аматорський Гурток ім. Тараса Шевченка у Красівці" та заложено кооперативу „Труд", до якої з кожним днем вписується щораз то більше членів. По селі щораз міцніше та радісніше гомонить рідне українське слово й українська пісня. Школа наповнилася веселим співом української дітвори. Ще недавно наші діти не могли розмовляти в своїй рідній мові, — сьогодні гомонять у школі українські пісні та чути рідне слово. З великим захопленням вчаться діти своєї рідної мови та історії. Хоч є ще багато перешкод від недобитків небіжки Польщі, з якими дальше ведемо боротьбу на кожному кроці, і в школі, віримо, що у цій боротьбі з „польонією" загартуємося ще більше, поборемо всі ці перешкоди, та добемося таки до своєї мети. Віримо сильно в наше краще завтра.

По місячній шкільній праці прийшли Різдвяні Свята. Гідно відсвяткувала їх шкільна молодь. На перший день влаштовано ялинку. На цей дитячий концерт, що складався з гарних деклямацій, колядок та стрілецьких пісень, що їх виконав дитячий хор під пров. учителя Я. Гробельного, — прибуло багато селян. З гарно прибраної сцени промовив до населення сотн. О. Карватюк і кілька гарячих слів висказав селянин Василь Ковальчук. Сердечну подяку дітворі за її щиру, невпинну працю зложила господиня Софія Мазанюк.

Селяни з великим вдоволенням подивляли, як скоро перероджуються наші найменші. Це перший раз від десяток літ українське слово загомоніло грімко і відважно у цьому будинку, який був досі пострахом української дітвори. Зворушені до сліз селяни, повільно розходилися додому.

Другого дня ще більший шум біля школи. Багато народу зібралось у шкільній салі, щоб приглянутись виставі, яку підготовив аматорський гурток під проводом того самого учит. Я. Гробельного. Приявні гості були захоплені народніми піснями і танцями. Батьки зі слізьми вітали цей прояв відродження. Виставу закінчено національним гимном. По виставі відбулися „великі вечерниці".

Одночасно село продовжує працю дальше. Шкільна молодь і старші з великим захопленням починають приготовлятися до Шевченківського концерту.

Я. Г.

—o—

Село Лодина біля Сянока

До війни наше село Лодина п. Сянік, було дуже загрожене, як і всі інші села Лемківщини. Польонізацією ревно займався місцевий дідич Казимир Светніцький та учителька Аделя Когутовська. Вони то засновували в селі ріжні польські товариства, як »Кулко Млодзежи«, »Т. Ш. Л.«, уладжували кожного року »півкольонію«, то-що. Одночасно старалися перетягати наших селян на римо-католицизм обіцюючи несвідомим селянам »посади«. Очевидно, що при цьому ненавиділи українців страшенне.

Та прийшла війна і польська держава впала, а в Сяноці залопотів жовто-блакитний прапор. Тоді то і в нашому селі теж повіяло іншим духом. Інспектор у Сяноці дав нам українського учителя, який веде в селі культурно-освітню працю. Новий учитель п. Роман Солтикевич зорґанізував читальняний хор, далі засновано кооперативу »Відродження«, до якої вписалося багато членів. Відсвятковано свята 22. січня і Крути. Люди дуже радо беруться до праці, бо знають усі, що тільки впертою національною працею добудемо кращу долю народові. Треба підкреслити, що почин до праці дає учитель Р. Солтикевич, що сам не жалує ні труду, ні часу на вивчення хору, то що. Тепер підготовляє Шевченківський концерт. Віримо, що спільною, згідливою працею поборемо всі труднощі на шляху до кращого майбутнього.

Пізнаваймо рідну землю

Хто хоче краще пізнати **Лемківщину** та її минуле, цей повинен прочитати такі книжки:

Юліян Тарнович: **„Ілюстрована історія Лемківщини"**, з 100 ілюстр. і 2 картами. — Франц Коковський: **„Східніми межами Лемківщини"** з 40 ілюстр. — Іван Буґера: **„Українське весілля на Лемківщині"**. — Юліян Тарнович: **„Історичні памятки в західніх Карпатах"** з 100 ілюстр. — Юліян Тарнович: **„Верхами Лемківського Бескиду"** з картою Лемківщини. — Юліян Тарнович: **„За срібнолентим Сяном, або Мандруймо на Лемківщину"**. — Юліян Тарнович: **„Мова століть" або Лемківщина в народ. переказах.** — Роман Переяславич: **„Найдавніша доба в історії Лемківщини"**. — Юліян Тарнович: **„Лови на Лемківському Бескиді"**. — Юліян Тарнович: **„Ілюстрований Календар для Лемківщини на 1939 р."**.

Ці книжки можна позичити в бібліотеках філії „Просвіта" в Кракові, Новому Санчі, Сяноці та Ярославі; також у бібліотеках місцевої інтеліґенції. Всі пізнавайте рідну країну!

Купецтво орґанізується

У Н. Перемишлі на приблизно 280 самостійних підприємств є 92 українські торговельні станиці. Доки йшов »бізнес« тьма панувала кромішна. Тепер, коли обмежено комунікацію, коли запроваджено контролю торговлі, як впроваджено контролю цін, наше купецтво кинулося до орґанізації. Навязано співпрацю з П. С. К. та принято окремого орґанізатора.

—o—

Поховайте та вставайте
Кайдани порвіте,
І вражою, злою кровю
Волю окропіте!

Смійся, лютий враже,
Та не дуже, бо все гине, —
Слава не поляже,
Не поляже, а розкаже
Що ділось в світі,
Чия правда, чия кривда
І чиї ми діти.

В своїй хаті — своя правда
І сила і воля!

„Мамо, де наша хижа...“?

900 ЛІТ МОВ СКАЛА.

— „Я задумав оборонити і пімстити землю руськую — *піду й або здобуду славу або голову свою положу за руську землю*"... — присягав 1092 р. перед братією своєю наш князь Василько Ростиславич. І Ростислав і Василько і Володимирко і Володар ходили з військом на Польщу та Мадярщину (Угри), прапори руські заткнули над Вислою і Дунайцем! Наш галицький князь Ярослав Осьмомисл високо сидів на золотокованім столі, підперши угорські гори своїми залізними полками — замкнув Дунаю ворота; гроза його по всіх землях текла! А Роман Мстиславич поза Вислу йшов — „взяти землю лядськую"...

Від 993. до 1340. року Лемковина в одній родині з Києвом була, віру Києва приняла, культуру руську і назву русин, руський, але не „русский", себто російський!

Аж у XIX. столітті отруїли брата Лемка не чужі, але на жаль, „свої" таки москвофільською отрутою: за царські рублі стали темні духи ширити в книжках вигідний для царської Росії погляд, мовляв, русини це частина російського народу, а українці — це окремий нарід (те саме вмовляли в лемка і поляки). І в XX. ст. продовжалось це затроювання душі лемка. 20 літ і поляки і ніби „свої господини" одурманювали лемка. Аж щойно сьогодні лемко прозрів: коли почув, що землю над Дніпром і Дністром, яку „господини" Дуркоти та Трухановські та інші називали частиною Росії, — сьогодні самі росіяни називають Україною, а лемків, бойків, гуцулів і т. д. називають українцями, не росіянами чи „русскими". Остаточно провалився обман галицьких, отже й лемківських „русских". А назва русин остала як рівнорядна з назвою українець. І другу отруту ворог продумав: алькоголь. Лемкові давали пити „палюнку", а забирали йому землицю і будували на наших прадідних нивах польські живці, віллі, пансіони...

І ДОВЕРШИЛАСЬ МІРА...

І довершилас сьогодні міра. Перед тим обдуреним лемком відчинили ворота на схід... Записався, все випродав, узяв 50 зол. на дорогу і ждав на виїзд не питаючи, де завезуть і чи дадуть таку саму „хижу" і нивку. Голодранці без хижі і ґаздівства з легким серцем виїзджали. Такий не знає ні любови рідної хатини, ні привязання до прадідівських скиб... Але, ой, як важко від'їзджати тим, що кожну скибу своїм потом поливали, що над отим потічком їм дитячі золоті літа проплили, що на отих верхах з „цапіною" в руках постарілись, посивіли, а важкий труд зморщками поорав їхні смагляві обличчя!

В родині трагедія: одурманений чоловік намовляє жінку виїхати; переконує словами, лайкою, бійкою... А вона: ні і ні! Одною рукою цупко держиться печі, другою пригортає до серця двоє дітей і голубить і плаче: з розкуйовданим волоссям, з вогнями в очах і восковим обличчям стоїть наче богиня Веста, хоронителька домашнього родинного вогнища, вічного вогню любови і згоди...

МОСКВОФІЛЬСЬКА Й АЛЬКОГОЛЬНА ОТРУТА.

Таких родинних трагедій було багато в кожньому майже лемківському селі біля Криниці, осідку „темних духів": Поворознику, Климківці, Королевій, Богуші, Камяній, Котові, Криниці, Новій Веси, Лабівці, Матієвій і в Лабовій. Отут молоді, одурманені москвофільством й одночасно (як це не дивно) комунізмом, гонивітри виїзджають, але старші не хочуть за ніяку ціну залишити батьківські „хижі" і ниви.

Зразок староукраїнських чеснот і привязання та любови прадідівської землі — це *нпр. родина Войтовичів у Лабовій і Кобаній у Лосьому*: — „Ми не їдеме, хоц би сте вшитки виїхалі, гев на вітцьовой земли будеме вмираті"...

„А нони дзяди ґрулі попродалі і йойчат і не хцут їхати"...

„Не їхаті — каже і старенька бабуся Вислоцька — хоц би нас вигналі на жеґестівскі гори, то можна житі там водом, тим повітрем, тимі горами"... Невже ж не говорить устами старенької лемкині дух наших прадідів, дух княжих дружинників і козацьких очайдухів?

А Ваньо Марчак гадат: „Ней вшитки їдуть! Жеби ся вшитко спаліло, з погорениска адзімку буду пюк і їв, а не поїду"...

З Колянівки і Коцурів діти їдуть, а вітцьове зостають: „Брати мя лішают — каже батько — а я не їду"...

„МАМО, ПОДМЕ ДО СВОЙОЙ ХИЖИ!..."

Випроводжали із села... Хто мав мякe як віск серце, той у найдальший куток ховався, щоб того не бачити. На найзворушливіших похоронах так не плачуть. Якась паморока вдарила в голови, людей.— Серце так щемить, вогнем пече, за горло тисне якась невидима рука, коли переступиш поріг отого мого брата — лемка, що обдурений „обіцянками" вибирається в невідоме... Порозкидані ліжка, солома по землі, в однім куті клунки, на печі ще хліб допікається; мама плаче в куті, жінка бліда як стіна, брат ходить, як не свій, не знає, що з ним діється. Чи береш, брате, туди зі собою святі образи? Навіщо? Чи бодай раз стукнуло в твій мізок, об твою свідомість: А хто прийде до твоєї батьківської хижі, яку залишаєш?

Востаннє цілується зі свояками й сусідами. Подаровані собі памятки, дрожачими руками ховали за пазухи. І грудку землиці із саду до платочка брат завинув та крадьком за пазуху всунув: Гей, якби гірко прийшлось жити, ота грудочка додасть сили і колись, як очі замкне, придавить рідним солодким тягарем вічности... Не плач, мамо! Не задержуйте його, дорогі! Його гонить якась „темна сила", його душа мусить відбути покуту! Він як Агасфер, жид вічний скиталець, перейде всю чужину і колись може вернеться знов на рідну землю і тут помре! Може поверне, а може ні! Але ви не плачте, бо рвете мені сироті серце на куснi! Випиймо чашу горя додна! А тоді мусить прийти велика зміна!

— „Возьміт, сусідоньки, отi святі образи, возьміт! Я дарую вам: мала би прийти гев яка ляшина, то"...

І сльози горохом покотились на глиняну долівку. Так плакав направду добрий, але збаламучений сивий лемко в Котові, наче той біблійний Єремія на ріках вавилонських.

Досвітом виїжджали із села. Пращались з усіми коло громадського будинку. Пекучий мороз немов передсмак сибірських нестерпних ночей і днів. Не дав говорити. Але плачу не спинив. Чайкою скиглiла нещасна мати-лемкиня, як пискнята — викинені злочинною рукою з рідного гнізда — голосили невинні діточки:

„Мамо, мамо, подме до свойой хижи! Де наша хижа! Чого, каде ми їдеме?" — гострим ножем у само серце врізався оцей голос терпіння, розпуки, столітнього прокляття.

„ПРЕЗ ТЯ, ГАДЕ!..."

А на стації валки возів із кількох сіл. (Цигани вже не кочують, а наш нарід ще так поневіряється!). Наче розбурхані костуром мурашки — так товчуться одні по одних з клунками лемки. Всуміш лежать і сидять старі й малі діти, гарно одіті й обдерті, всі разом у стаційному болоті — наче той праведний Йов у струпах на смітнику...

Діти плачуть, мама мліє і діти піддержують її, потішають: „Мамо, мамцю! Не мучтеся! Нам там буде добре, ми їдеме щесця шукати!..."

Та ось зомліла друга жінка, і третя, а діти, майже закостенілі з морозу... Обходять їх німці, натирають, доносять горячу страву — і тільки здвигають раменами: „Що за диво? Куди ті люди їдуть? Чому вони покидають добровільно свою землю?" Не розуміють нашої трагедії. Що за крик? А ось жінка, як богиня гніву й помсти, простягнула худощаву руку до чоловіка і тільки з прокльоном змогла вимовити: „През тя, гаде, покидаю вітцьову землю"...

Хвилина розлуки страшна. І ніякої надії побачитись колинебудь!

„Ой, три шляхи широкії"...
Не вернуться три брати! І три шляхи широкії терном заростуть.

Вернувбися неодин, так щож? Усе випродав, усе вже не його!

— Пращайте, куме — оббиває вітер об вуха останні слова відїзджаючих — ви мате тіж їхати! Лем я знам, же юж ся не вввидіме; ви не поїдете, як сте ся на то вшитко смотрилі!..."

— А вдома пустка. Вибиті шиби, повалені речі, двері, залишені речі в неладі, порозкидані — тільки собака залишена на ланцюгу, присипана снігом, здохла цієї ночі.

— А вчора повісився ґазда у Вірхомлі, за то, же юж веци не поїдут, а він вшитко продав і іще не хтів їхаті! А теразь не є што їсті!... І за то така гнески буря на полю!... — морозом поза шкуру протинає оця вістка, що наче голос остороги й каяття рознеслося по верхах Бескиду.

ПРОКЛЯТТЯ НА ВАС „ГОСПОДИНИ"!

Плач невинних дітей, розпучливий крик жінок і матерей — голос одчаю і прокляття паде на вас рижні „господини". Ви радите нині не їхати і питаєте здивовано: Що тим людям сталося? Запізно! Це вислід вашої кирииной роботи, це вислід москвофільського обману! На щастя, небагато жертв він потягнув. Більшість лемків осталося і нині вже бачать, що на нікого нам не орієнтуватися, що в нас самих є велика сила, що ми самі били вже нераз десятикратно більшого ворога і така хвилина ще прийде. Нині населення Лемківщини знає, що воно є складовою частиною великого українського народу і працює зі своїми братами українцями. І ті самі лемки, яких стільки років обманювали, притягнуть ще „господинів" на свій суд. А тепер хай вам до смерти вічним прокляттям гомонять у вухах розпучливі слова невинних лемківських дітей: „Каде ми їдеме? Мамо, де наша хижа?..."

Ярослав Наддністрянський.

——о——

Пригадаймо собі наше минуле

ПЕРЕГОВОРИ З ПОЛЯКАМИ.

Незабаром по величавому вїзді гетьмана Б. Хмельницького до Києва приїхали до Переяслава польські посли, щоб просити перемиря. Найстарший поміж ними був воєвода Адам Кисіль. Це була дивна людина. З роду Кисіль був українець, щиро любив свій нарід, опікувався українськими школами, допомагав церквам і братствам. Одначе одного лише не годен був зрозуміти Кисіль, а саме, що **Україна повинна стати самостійною державою, незалежною від Москви чи Польщі.** Йому чомусь здавалося, що Українці можуть жити тільки під опікою Польщі, тому теж він намагався наклонити козаків до послуху польському королеві. Одначе козаки ненавиділи Польщі, не любили поляків ні їхнього короля. Вони боролися за святу українську справу, за прадідну віру, тощо. Недиво, що козаки говорили про Киселя, що „йому українські кости поросли польським мясом".

СИДІТЬ І МОВЧІТЬ ЛЯХИ.

Польські посли з плачем просили гетьмана, щоб він не воював із Польщею. Але гетьман Хмельницький гордо їм відповів: **„Шкода багато балакати.** Коли Потоцький шукав за мною над Дніпром, то був час говорити по битві на Жовтих Водах, по корсунській перемозі, був час вкінці, як я стояв під Пилявцями, під Львовом і під Замостем. Тепер уже за пізно. Вже я доказав, що можу зробити й покажу ще більше. Я **визволю з ляцької неволі ввесь український народ! Поможуть мені в тому всі селяни аж по Люблин і Краків і я їх не відступлю, бо це наша права рука. За границю війною не піду, бо доволі маю достатків і добра в моїм князівстві в Україні.** Стану я ще над Вислою і скажу ляхам: **Сидіть і мовчіть ляхи!** Туди зажену дуків і вельмож польських. Якщо вони будуть зза Висли кричати, то я знайду їх там напевне. **Не залишиться в Україні нога ніякого князя ні шляхтича чужого зайди.** — Захоче якийсь із найменших хліба, то хай буде послушний війську запорожському."

От-так говорив Гетьман із польськими послами, які просили мира. Найважніше те, що гетьман Хмельницький заявив, щоб не допустить до того, щоб в Україні станула нога чужого князя чи шляхтича. Значить Хмельницький виразно й свідомо підкреслив момент самовладства українського народу в Україні. Тому теж польські посли виїхали з Переяслава сумні і перестрашені.

БИТВА Й МИР ПІД ЗБОРОВОМ.

Гетьман приказав знову готовитися козакам у похід проти Польщі. В 1649 р. повів Хмельницький своє військо вдруге до Галичини. Польськими військами проводив тоді відомий нелюд Ярема Вишневецький. Він задумав звести бій з козаками, але гетьман випередив його та під Збаражем окружив польські війська.

Тут сиділи польські війська кілька тижнів не маючи ніякої допомоги так, що на них прийшла така біда, що мусіли їсти кінське мясо. Щойно згодом на поміч Вишневецькому поспішив король Ян Казимир. Гетьман Хмельницький вийшов проти нього 16—17 серпня 1649 р. і під Зборовом напав на польське — королівське військо. Козацькі полки так зручно оружили поляків, що й король і ціле військо ледве не попали у полон. Король, побачивши, що з гетьманом не жарти, що козаки це хоробре військо, почав мирові переговори з Хмельницьким.

Гетьман Хмельницький бувби не пішов на переговори з поляками, як би не те, що його зрадив хан. Попросто поляки перекупили хана і той настоював на Хмельницького, щоб він замирився з королем. — Не було ради, треба було послухати хана, бо він міг ударити з поляками на козаків.

У серпні 1649 р. заключено т. зв. зборівську угоду між Польщею і Україною. **Поляки мусіли признати козацьке панування в Наддніпрянщині,** а козаки з родинами могли жити у воєвідствах київському, чернигівському і браславському. Границею між Україною і Польщею мала бути ріка Случ, притока Припяти. „Знайже, ляше, що по Случ то наше", говорили козаки. Від того часу Україна стала окремою державою.

Реєстр козацького війська установлено на 40 тисяч. Вони не підлягали ні польським урядам ні панам. Не мали туди доступу ні польські війська, ні єзуїти, ні жиди. Всі уряди мали бути в руках православних. Гетьман діставав »на булаву« чигиринське староство, а київський митрополит мав засідати в польському сенаті.

Було ще багато, як що порівняти з давнішими договорами, але мало, якщо взяти під увагу, що саме тоді піднявся ввесь український народ а права діставала тільки його частина. Хмельницький знав, що тим народу не заспокоїть, але думав про нову війну і намовляв до неї сусідів, а навіть шведського короля.

—o—

Похорони сотника Проценка

Заломилася зима. Під подувом весни розхмарилось сонце. Пригріло, — припекло, аж з криш вода потекла.

Дня 23. лютого ц. р. сміялось сонце з прозорої блакиті, всміхались й люди назустріч весні. А тимчасом із брами перемиського шпиталя висувається жалібний похід. Хрест трираменний, дві жалібні хоругви, за ними хор, трьох священників і на санях домовина китайкою вкрита, на китайці військова шапка та шабля. За домовиною трійками більше сотні мущин, а там і жіноцтво.

Здивовані маєстатичним порядком, а заразом і скромністю, пристають чужинці. Одні — поляки, злобно лиш посміхаються і проходять, інші шану віддають і та з цікавістю прилучуються до похоронів.

Біля давнього німецького цвинтаря з рр. 1914—1918 росте новий — загальний, 1939. Там над свіжовикопаною могилою спиняється жалібний похід. Священики читають молитви. Понад засніженими полями, всіяними лещатарями, несуться звуки похоронних співів та прощальних промов. Це товариші зброї, зорґанізована молодь та знайомі виряжають у далеку дорогу одного з тих, яких гаслом було: „Все для Батьківщини". Які, хоч прийшли на світ та зростали на широких степах, мусіли їх покидати та скитатись по своїй, а то й по чужій землі. І саме ця скитальщина зламала тверде загартоване у боях тіло сотника Петра Сергієвича Проценка.

Земля Тобі пером!

Перемиський.

Тільки просвіта у своїй власній рідній мові будить народ з віковічного сну, виводить його з темноти та бідноти на ясний світ, до кращого життя.

ЮЛІЯН БЕСКИД.

Мартин Гусярик

Вперше бачив я його, як він у білій сорочині заганяв лозовим прутиком гусята до Вислока.

— Хочби, вам, один раз чвикнув по крилах: сама гусь повагом ступала на чолі своїх ясножовтих гусят-бруньок...

— Гуле, гусінка, гуле... Я тобі рибку, гуч, гуле!

Але, як попівська собака винуряла свою лепету понад тином і жорстоким: Гу-гу-гу! намагалася розігнати його стадо, пастушок прутиком погрозив собаці та старим гусаком: Ге, ґе, ґе! „А пудзеш*)" — вовчура лаяв.

*

Потім, не пригадую собі точно, чого я ходив до цього села; знову зустрів я малого хлопчину в білих льняних штанятах і такій же самій сорочині. Хлопчина весело сміявся до мене. Він з книжкою в торбині вертався зі школи.

-- Добре вчишся хлопчино? А оловце хочеш і бомбоник солодкий?

Ми оба саме стояли біля кооперативи.

— Миколо, дай но школяреві гарний олівець і жменьку цукорків.

Довго, на всі лади обертав наш школяр у своїх ручках жовто-блакитний олівець і про солодке призабув у торбині.

*

Згодом довго я не міг бути в цих наших горах. Інша праця полонила мене. Зрештою я ні учитель, ні урядовець; мене кликали всі: редактор. — Бо земля в горах угором лажала... — Я чомусь не люблю легким плужком орати; як краяти скибу, то по господарськи! І зерно пак у буйні колоски...

Листар приніс лист; про різне, гірше та добре. Читаю: Хв. Редакціє! Ми вже заснували читальню »Просвіта« в нашому селі над річкою Вислоком. Люди горнуться до нас, чудова праця і т. д. і т. д. Я вже давно сільську науку скінчив, але Ваш олівець ще до сьогодні на памятку бережу і т. д. і т. д. Ваш вдячний Михайло П.

*

І далі час стрілою тікав... Та не вертався. Я приїхав у гори.

— Не міняти б вас, ви завжди зелені гори, за ніщо в світі! — Що ж? За цими гіроньками на півдні — посутеніло небо...

— Господи, Господи! Така Твоя воля свята — плакав нарід. — Потішив і знов у мряку...

І Михась, ніхто не знав, де він пропав.

— Може там? — рукою вказували за гори. — Пішов...

— І одненького одного листочка до сироти-матері не написав білою рукою... — плакала Марта.

*

Недавно їду я поїздом. До переділу ввійшов український старшина.

— Будь ласка, яка зупинка в Красносільцях, перша чи друга? — питався старшина, що вперше в наших сторонах.

І з цього завели ми розмову. Багаті наші роки в події. Ой багаті...

— Чи не був часом у Вашій сотні, друже Сотнику, такий і такий хлопчина?

— Та якби не був. Разом з нами був у Хусті... Михась... Усі його так кликали. Гарний хлопчина, дуже слухняний.. Аж любо, що Ваші всі такі молодці. Талановиті, характерні; на стійці мов мур! Він, цей Михась, у найбільше гарячі дні веселив цілу сотню своїм співом... Найкращим дяком у катедрі святоюрській міг би бути... Поїхав на вишкіл і здоровий...

Такий саме цей Мартин гусярик, що білі гусята до річки прутиком заганяв...

20. II. 1940.

---

*) Наші селяни завжди говорять до собак ламаною польською мовюо: „А пудзеш, пошед до буди, лапай".

Події, що попередили фінляндсько-совітський договір

= Берлін. Щораз виразніше і щораз сильніше виходять на яву намагання анґлійських і французьких підбехтувачів до війни, якої вони не можуть рішити на заході, поширити війну на півночі. Започаткування фінляндсько - совітських розмов викликало алярми в Льондоні і в Парижі. Преса домагається явно негайної інтервенції західних великодержав в обороні Фінляндії, щоб перешкодити фінляндсько-совітському порозумінню. При тому запевнювала Фінляндію твердо і свято, що при дальшому її спротиві вона може числити на негайну допомогу західних великодержав, при чому промовчується, в який спосіб здійснять практично цю допомогу.

= Штокгольм. Заява Чемберлена в палаті послів, в якій він домагався права перемаршу через Норвеґію і Швецію на випадок, якщо Фінляндія звернеться до Анґлії з проханням збройної допомоги, викликала великі побоювання в Скандинавії. В цьому намаганні бачать тут сильне бажання Анґлії використати фінляндців як наемників для анґлійських военних цілей. Політичні кола, передусім у Швеції, здають собі ясно справу, що Анґлії йде тільки про її власні цілі, а саме, щоб поширенням війни ослабити Совіти та пошкодити Німеччині.

= Штокгольм. Шведський часопис »Свенска Данґлядет« пише про теперішнє фінляндсько-совітське положення ось що: Мусимо дати до зрозуміння західним великодержавам, що Швеція і Норвеґія не будуть терпіти їх вмішування у внутрішні справи скандинавських держав. Не хочемо, щоб Фінляндія і Скандинавія стали военним тереном західніх великодержав і не маємо також довіря до їх теперішніх сил і можливостей в тому напрямі, щоб не дати відстрашити себе прикладом Польщі.

= Осльо. Норвеський щоденник »Торговлі і Плавби« виступає дуже гостро проти поголосок, що їх поширюють анґлійці, немов би Швеція і Норвеґія відмовили права перемаршу військам західних великодержав через свою територію на підмогу Фінляндії. В дійсности ніхто не домагався права перемаршу для військ. Такі поголоски поширювали тільки тому, що в дійсности ні анґлійці ні французи зовсім не творили допоміжного корпусу для Фінляндії і такого корпусу досі не створено.

—o—

Невдача Анґлії і Франції на півночі

= Вся міжнародня преса живо займається підписанням совітсько - фінляндського договору. Преса невтральних країн оцінює цей договір однозгідно як повну невдачу Англії і Франції поширити на півночі терен війни, щоб ослабити Совіти і пошкодити Німеччині. В Льондоні і в Парижі помітне схвилювання і невдоволення таким ходом справи.

= Брюссель. Французька преса не зважаючи на те, що договір між Совітами і Фінляндією вже підписаний, щораз гарячіше домагається поширити терен війни на скандинавські держави. В щоденнику »Жур« Фернан Льоран заявляє коротко, що женевський статут наказує Швеції і Норвеґії перепустити через свою територію війська союзників. Швеція і Норвеґія є чейже членами Ліґи Націй і тому зобовязані облекшити анґлійським і французьким військам доступ до Фінляндії. В щоденнику »Матен« б. міністр війни Фаґрі посувається до того, що домагається інтервенції західніх великодержав навіть в тому випадку, якщо дійде до підписання мира між Фінляндією і Совітами. Франція та Анґлія мусять за всяку ціну застерегти собі контролю над скандинавськими прибережними водами. Війни не можна тільки терпеливо зносити, треба її провадити.

Міністр Рібентроп вернувся до Берліна

Стихійна маніфестація німецько-італійської приязни.

= Рим. Міністр закордонних справ Німеччини Рібентроп виїхав у понеділок 11. ц. м. вечором зі своїми співробітниками з Риму до Берліна. Мін. Чяно враз із високими достойниками і членами німецької амбасади попрощав мін. Рібентропа на двірці. Тут ґр. Чяно користаючи з нагоди, представив мін. Рібентропові мадярського посла бар. Віляня, з яким міністр відбув довшу розмову. По сердечному пращанні поїзд з мін. Рібентропом покинув залізничий двірець.

Італійська преса розписується широко про візиту мін. Рібентропа в Римі та стверджує, що вона є потвердженням незрушимої німецько - італійської приязни. Щоденник »Мессаджеро« пише м. ін., що італійсько - німецькі розмови належали до ряду нормальних німецько - італійських контактів і причинилися до зміцнення приязні та співпраці між Італією і Німеччиною. Того, що Італія не приступила до війни не треба утотожнювати з невтральністю, бо Італія не відмежовується від розвитку щоденних історичних подій, навпаки, бере в них найбільш активну участь в обороні своїх ідеалів, своїх життевих інтересів та свого значення в Европі. Характер великодержави, що не бере участи у війні зовсім не значить, що Італія не цікавиться війною, яку веде Німеччина таксамо, як і війна накинена Німеччині не виходить поза межі можливостей передбачених німецько - італійським порозумінням. Тому, правдоподібно, візита мін. Рібентропа в Римі викличе далекосяглі наслідки.

Мін. Рібентроп вернувся з Риму до Берліна у вівторок вечором.

Протинімецька бльокада без успіху

Французи домагаються поширити бльокаду на невтральні держави.

Женева. Ліонський щоденник »Нувеліст«, орган президента палати послів Ерія, стверджує, що протинімецька бльокада зовсім не вдалася. Завдяки неперервним господарським взаєминам з европейськими невтральними країнами Німеччина може направити втрати завдані бльокадою. »Нувеліст« зовсім поважно домагається поширення бльокади на невтральні країни, що ведуть торгівлю з Німеччиною, бо нераз вже доказано, що навіть заморські товари находять через невтральні країни доступ до Німеччини. Найважнішим завданням французького уряду є поширити негайно бльокаду у цьому напрямі.

—o—

Роковини самостійности Словаччини

З нагоди перших роковин проголошення самостійности Словаччини відбулося у парляменті величаве торжество, в якому приймали участь всі державні достойники, члени дипльоматичного корпусу й ґвардії Глінки.

Президент Тісо видав проклямацію до словацького народу, в якій підкреслив те велике значіння роковин 14. березня 1939 року. У тому однорічному періоді зроблено дуже багато. Все це треба завдячувати німецькому народові й канц. Гітлерові, читаємо в згаданій відозві. Своїх прав до державного буття словацький нарід буде боронити і не дозволить нікому посягати по цілість Словаччини.

Ота проклямація през. Тісо викликала велике враження й вдоволення. На майдані Свободи відбулася військова дефіляда.

З тієї нагоди канц. Гітлер вислав до през. Тісо ґратуляційну телеґраму.

—o—

ЯПОНІЯ ЗАПОВІДАЄ ОБОРОНУ ПЕРЕД АНҐЛІЙСЬКОЮ БЛЬОКАДОЮ.

= Токіо. Японський міністр закордонних справ зложив перед парляментом на запит послів вияснення, що Японія зробить відповідні кроки в тому випадку, якщо б Анґлія намагалася дійсно поширити бльокаду на Далекий Схід, зокрема на Японське море, щоб замкнути доступ до Владивостоку. Переговори з Анґлією в китайському питанні не пішли вперед, а питання Тієнтсіну дальше незалагоджене.

—o—

ПІДВОДНИЙ ЧОВЕН ЗАТОПИВ 66.566 ТОН МІСТОТИ ВОРОЖИХ КОРАБЛІВ.

= Берлін, 14. 3. — Начальна команда німецької армії повідомляє: На західньому фронті без замітніших подій. На південь від Штрасбурґа німецька протилетунська артилерія зістрілила французький літак типу »Міро«.

Капітан-поручник Шуґарт, що повернув із своїм підводним судном з далекоморського рейду проти ворога, зголосив затоплення 24.500 тон містоти ворожих кораблів. Таким робом кап.-пор. Шуґарт, що м. ін. знищив у вересні 1939 р. англійський корабель - летовище »Куражу« затопив в двох далекоморських рейдах загалом 66.566 тон містоти ворожих кораблів.

—o—

СОВІТСЬКА ПРЕСА ПРО ОСТАННІЙ ДОГОВІР.

= Москва. Московська »Правда« присвячує мировому договорі між Совітами та Фінляндією обширну передову статтю. »Правда« пише, що договір 1) забезпечить кордони Совітів передусім Ленінграду; 2. Не допустив до военної пожежі в північній Европі і тимсамим приніс ганебну невдачу англійсько-французьким военним підбехтувачам.

Завдання, які поставили собі Совіти, виповнені. Факт, що военні дії на північньому фронті перервались наповнює російський нарід велитенським вдоволенням. Договір між Совітами та Фінляндією створює між обома країнами тривалі мирні взаємини, що їх головною умовиною є ґарантія їх обосторонної тривалости.

Совіти ніколи не мали намірів — пише м. ін. »Правда« — позбавити Фінляндію самостійности. Навпаки, вже 1917 р. добровільно признали Фінляндії право на самостійне державне істнування. Вкінці »Правда« стверджує, що міжнародні военні провокатори стараються тільки про те, щоб при допомозі всяких можливих засобів продовжити стан війни, боїв і неспокоїв у східній Европі.

= Москва. Як повідомляє совітське радіо в цілому СССР. відбуваються збори та демонстрації, в яких населення висловлює свою радість і вдоволення з корисного закінчення війни та забезпечення мира на північно-західньому кордоні Совітів. Підчас демонстрацій населення голосно висловлювало волю, що Совіти хочуть вдержати мир і не заперечують права Фінляндії до самостійного державного розвитку.

—o—

Воєнний ярмарок в Ляйпціґу

(Від власного кореспондента).

Ляйпціґ, 6. березня 1940.

„Ми мусимо отверто виявити наше велике здивування, бо ми не сподівалися, що не зважаючи на воєнну заверюху, ярмарок у Ляйпціґу всежтаки відбудеться. Сьогодні вже в першому дні стверджуємо не тільки її відкриття, але й її великий успіх!..."

Так характеризував враження з цьогорічного воєнного ярмарку в Ляйпціґу д-р Ґреґовіч (з Білгороду) на вечорі, де було понад 200 представників німецької і закордонної преси, відповідаючи в імені приявних закордонних журналістів на привіт президента ляйпціґського ярмарку Фіхте.

Це здивування було не тільки в журналістів. Кожний приявний на ярмарку, чи хто тільки читав звідомлення з ходу ярмарку, був очевидячки здивований. Шість тисяч шістьсот учасників-виставців, шіснацять невтральних держав, в тому: Естонія, Румунія, Швеція, Швайцарія, Словаччина та Мадярщина, перший раз із збірними державними виставами, понад сто тисяч відвідувачів і покупців, які від ранку до пізного вечора пропливали вулицями та виставовими галями міста, при сучасній воєнній нервозі, утрудненій комунікації, господарській бльокаді, — це не тільки великий успіх і доказ притягаючої сили ляйпціґського ярмарку, але передусім доказ господарської тугости і відпорности Третьої Німеччини.

За час свого понад сімсотлітнього існування пережив ляйпціґський ярмарок чимало малих і великих воєн. Це відбивалось більше або менше сильно на його ході в числах виставців, оборотів, квадратових метрів покритої виставної площі, кількості відвідувачів, ...але брами його ніколи не були закриті.

У грізні для Ляйпціґу часи, підчас шмалькадської, трицятилітньої, чи наполеонівських воєн і підчас німецько-французької війни в 1870/71 роках не припинились щорічні весняні ярмарки. Світова війна також не зломила цієї традиції. Навпаки в 1917 році повстає „Ярмарочний Уряд" („Мессамт"), а в 1918 р. відбувається перший технічний й будівельний ярмарок.

Сучасне значіння ляйпціґського ярмарку, який від 1933 р. став державним ярмарком („Райхсмессе"), підкреслив у своїй промові на відкритті в Ґевандгаві мін. д-р Ґебельс. Це не тільки „виставове вікно Европи", але для Німеччини ще один доказ помилок західніх держав у господарській розігрі, а для невтральних країв можливість дальшої мирної співпраці на господарському відтинку з Німеччиною. Більш ніж 80% европейського експорту Німеччини припадає на краї, що не вплуталися в сучасну війну.

Дух доби — дух війни пробивався не тільки у промовах, притемнених світлах і фосфоричному обрамованні хідників вечірнього Ляйпціґу. На площі Авґуста в самому центрі перший раз в історії ляйпціґських ярмарків, притягав увагу прохожих почесний павільон німецьких збройних сил. Це німецька армія („Вермахт") показувала документи з польського походу минулої осені.

„...збройні сили улаштовують цю виставу, щоб показати, що кожний мусить ясно зрозуміти суть війни, а тимсамим жертви для оборони краю. Кожне завдання, що його перед господарське життя ставить збройна сила, приносить свої овочі, оправдує видатки, є свого рода обезпеченевою премією..." (Полк. Цандер, з промови перед відкриттям павільону).

В павільоні виставлено стратеґічні карти, світлини боїв і побоєвищ, портрети німецьких ґенералів-командантів поодиноких частин, польську зброю й однострої, часописи, плякати, прикази Ридза-Сміґлого, документи здачі Гелю, Варшави, Модліна... Побіч на площі дещо з воєнної добичі: полеві гармати, мерзери, танки, міни...

Цьогорічний великий технічний ярмарок поза містом на площі під памятником битви народів не відбувся. Тож увага відвідувача зосереджується на виставові доми середмістя. Вони розділені відповідно по бранжам і виставцям. Проходячи попри поодинокі станки, чи салі деяких держав-виставців, український глядач мусить зробити висновок:

Навіть та мала частина українського населення, що залишилася в межах Німеччини, могла б була поставити цілий ряд станків, кілька репрезентаційних саль, які були б зовсім гідними партнерами своїх сусідів; навіть для того незначного, халупничого промислу цієї території, як: деревний промисл, приладдя домашнього вжитку, забавкарство, кошикарство, шкіряна ґалянтерія, дещо з шкляного промислу, не говорячи вже про текстильний і народне мистецтво Холмщини, Полісся, чи Лемківщини... найшлося би не тільки місце, але і попит і збут. — Український робітник, чи селянин не потребує боятися світових конкурентів. Його природня інтеліґенція, вроджене почуття мистецького смаку, солідність — є найкращою запорукою успіху. Чого бракувало до останньої хвилини, це орґанізаторів - купців, які би ці плоди українських рук і українського духа вміли з користю для нації пустити на широкі води світових торговельних ринків.

Як підготовитись до весняних засівів?

Надходить весна. Кожний ждав на ню, а вже найбільше наш хлібороб. Хоч із весною починається його найбільш мозольна праця, то все ж таки він прагне її, бо серед праці на ріллі віднаходить селянин самого себе. В нормальних спокійних часах приступав селянин до весняних праць з обдуманим пляном та не мав уже багато ріжних неприємних несподіванок. Селянин знав, що і де має посіяти, де дістати дорідного насіння та коли його закупити по приступній ціні. Зовсім протилежні несподіванки заскакують хлібороба цієї весни. Одне хлібороб знає, що мусить обсіяти свою ріллю бо як не посіє, то не буде що збирати. Одначе що і де сіяти, сьогодні він не може ще зорієнтуватися. Воєнні події вивели його з його дотеперішньої систематики і сьогодні він мусить наново укладати новий плян.

Осінні воєнні події не дозволили селянинові пляново обсіяти озимини. В деяких околицях посіяли забагато озимини, себто більше ніж це сіяли в минулих роках, за те в інших околицях засіяли дуже мало. Хто посіяв забагато озимини, то не має великого клопоту, він мусить думати головно над тим, де йому посіяти ярину, головно пашні рослини. Хто ж засіяв мало озимини, повинен завчасу подумати, щоб обсіяти відповідну кількість поля ярими збіжжями, головно ярою пшеницею, ячменем, вівсом. Один клопіт, це насіння. Одне треба памятати, що насіння ярого збіжжя не зможе він ні звідкілля спровадити або закупити через свої орґанізації, але мусить таки постаратися в себе на місці. Шкода думати, або надіятися, щоб нині можна було звідкинебудь спровадити дорідне насіння збіжжя. Тому раджу своє власне або закуплене у свого сусіда насіння добре вичистити від усяких бурянів і занечищень та завчасу приготовити до висіяння. Другою важною справою, це відповідна обрібка поля під засів, але про це на іншому місці.

Найбільше клопоту справить нашому селянинові обсіяння пашних та окіпних рослин. І знову найбільшим клопотом є велика недостача насіння. І як насіння збіжжя селянин сам продукував, так насіння пашних рослин майже постійно закуповував. Одначе треба з цього невідрадного положення знайти якийсь вихід. Отже відповідну кількість пашних рослин мусить мати хлібороб, щоби вдержати свою худобину на господарстві.

Найкращою пашею та найбільш поширеною на наших землях є червона конюшина. Мало селян продукувало для себе насіння, більшість закуповувало. Сьогодні так виглядає справа, що доброго насіння конюшини, по т. зв. »максимальних« цінах у продажі майже нема, а те, що продають т. зв »паскарі« не є ґарантованим насінням, та до цього всього ціни є страшенно високі. Тому у звязку з цим треба червону конюшину закуповувати у добрих сусідів, в поблиському фільварку, але все треба памятати, щоб не була з конянкою. Коли вже зовсім тяжко її дістати, то слід сіяти мішанку вівса, ячменю, вики, та по зборі на сіно, можна на тому самому полі ще раз посіяти подібну осінну мішанку. Хто посіяв забагато озимини, а має замало пашних рослин повинен скосити на пашу жито, перед викошенням, а по зборі засіяти на цьому полі ще раз мішанку.

Дуже поширеною пашою у нас був кінський зуб. Сьогодні зовсім його нема. Треба його чимсь заступити. Найкраще посіяти звичайну кукурудзу з соняшником. Паша куди краща від самого кінського зубу, тільки що буде менше зеленої маси.

В торговлі можна ще закупити подекуди насіння трав. Найкраще сіяти мішанки трав. Однак під мішанку треба підготовити відповідно ріллю і зробити добру мішанку відповідних трав. Цього без поради аґронома, фахової літератури не радив би на осліп робити.

Вкінці з пашних дуже важну ролю відограють окіпні, головно пашні буряки. Помиляється той, хто вірить, що цього року буде можна закупити довільно насіння пашних буряків. Цей сезон не почався, а вже у продажі є велика недостача пашних буряків. Без окопових не можна собі уявити розумної годівельної господарки. Тому раджу господарям підготовляти поля під бараболю і садити більше бараболь. Цього року треба буде заступати буряки бараболями. Це треба робити завчасу, щоб хліборобів не заскочила прикра дійсність. Господар мусить одне памятати, що цього року мусить прийти до господарської рівноваги, на своїм господарстві. Не сміє йому бракнути ні паші, ні окіпних ні збіжжя. Про це треба завчасу подумати, треба вже подумати тепер.

Не краще виглядає справа і з насінням городовини. З ріжних причин городовини цього року дуже мало. Головно вже велика недостача насіння моркви, помідорів, каляфіорів, салати, цвіклових буряків, капусти і т. п. Тому господарі і господині завчасу мусять подумати кільки і якого насіння запотребовують вони, та завчасу зголосити своє запотребування в кооперативі, а ця завчасу в Повітовому Союзі Кооператив. Союз завчасу зможе ще дещо вистаратись. Одне треба памятати, що цього року буде велика недостача насіння і треба про нього заздалегідь старатися і то головно у своїх околицях. Р. Г.

НОВИНКИ

Березень:
18. Понеділок — Конона.
19. Второк — 42. муч. в Амодії.
20. Середа — Єфрема.
21. Четвер — Теофіпакта.

— ХТО ЛЮБИТЬ МИСТЕЦТВО — най заговить у »САЛЬОН ШТУКИ«, Краків, Ринок 20.

ДО ВП. НАШИХ ПРИХИЛЬНИКІВ І ЧИТАЧІВ. Дирекція »Українського Видавництва« просить позичити на короткий час за зворотом коштів співаники д-ра Ф. Колесси: »Співаймо«, Львів 1926 і »Шкільний Співаник«, Львів 1925. Перед висилкою просимо повідомити нас листівкою.

— ДО НАШИХ ВП. ПЕРЕДПЛАТНИКІВ У НІМЕЧЧИНІ. Просимо пересилати належитість за наші видання і часописи в Німеччині до Українського Національного Обєднання в Берліні. Адреса: Ukrainische Nationale Vereinigung .Berlin W. 50. Ausbacher Str. 15 . II. Почтове конто: Berlin 5814. з дописком »Українське Видавництво«, передплата.

— ПРОДАЖА ЦУКРУ в районових крамницях у Кракові. Від 18. н. м. почалося у районових крамницях продажа цукру для польського й жидівського населення. На кожну особу припадає 75 дкг. цукру, а для жидів 25 дкг.

— ЛЮБАРТІВ УВІЛЬНЕНИЙ ВІД БАНДИТІВ. Містечко Любартів біля Люблина був відомий за Польщі, як осідок бандитів. Вбивства, вломи і грабежі були там на порядку дня. Щойно з приходом німецької влади покладено кінець бандитській сваволі польського шумовиння. В останньому тижні унешкідливлено кількох бандитів, що тероризували спокійне населення. Бандити укривалися по лісах, а нічю нападали, грабували, вбивали, тощо. Тепер уже Любартів є вільний від отої бандитської наволочі.

— КАРАЮТЬ ЛИХВАРІВ і то доволі строго. У Варшаві покарано одного купця, що переступив цінникову тарифу, гривною 10.000 зол. Це велика кара, але вона повинна відстрашити всіх тих лихварів, які жирують на недозволених цінах.

— ПОЖЕЖА В ШВЕДСЬКІЙ ФАБРИЦІ ЗБРОЇ. Минулої неділі рано вибухла грізна пожежа у шведській фабриці зброї Гускварна в полудневій Швеції. Пожежа спопелила ряд фабричних варстатів. Щойно при допомозі замісцевих протипожежних сторожей вдалося опанувати лютуючу стихію. Шкоди сягають 400.000 корон.

— 9 ВБИТИХ І 500 ДОМІВ ЖЕРТВОЮ ГУРАГАНУ. В стейті Люізіяна лютував страшний градовий гураган, що зруйнував і ушкодив понад 500 домів в одній тільки місцевости Шревспорт 9 осіб згинуло, багато є ранених.

— МАСОВЕ ЗАТРОЄННЯ ГАЗОМ, 4 ВИПАДКИ СМЕРТИ, 20 ВРЯТОВАНИХ. Внаслідок відлиги а також внаслідок неосторожности трапляються по містах части випадки тріскання газових рур. І так у Варшаві затроїлося газом в одному домі 13 осіб. Подібні випадки занотовано в багатьох інших домах. Були теж випадки самогубства. Із затроєних 4 особи згинули, коло 20 врятовано.

— ВІДОМА ШВЕДСЬКА ПИСЬМЕННИЦЯ С. Лягерлеф важко занедужала у своїй віллі в північній Швеції. Біля ліжка недужої письменниці сидять два лікарі. При кінці минулого тижня недужа дістала вибух крови і тому її стан сильно погіршився.

— 33 ВУЛЬКАНИ БУЛИ ДІЯЛЬНІ в 1938 р. тоді як у 1937 р було 37 діяльних вульканів. Найбільшу діяльність в 1938 р. виявив вулькан Няпягіра в центральній Африці. В самому місяці червні 1938 р. вулькан викинув ляви на 100 мілїонів кубічних метрів. У голяндських Індіях був дуже діяльний вулькан Каранг. Діяльність 23-ох вульканів зазначилася лише вибухами без ляви. Втрати людей були мінімальні, бо згинула ледви одна особа.

— ЛІТНИЙ ЧАС У ГЕНЕРАЛ-ГУБЕРНАТОРСТВІ. Від 1. квітня ц. р. обовязуватиме на терені Генерал-Губернаторства літний час. Від 1. 4. до 6. 10. час буде пересунений на одну годину вперед, себто з 2-ої на 3-ту. Знову ж 6. 10. час цей пересунеться з год 3-ої на 2-гу.

— ПОНАД 100.000 ПОДРУЖ ВІД ВИБУХУ ВІЙНИ Згідно зі статистичними даними німецького статистичного уряду одружилися від вересня до грудня 1939 р. в 56-ох містах Німеччини 129.835 пар, себто число подруж зросло на 46.208 або 55,3°/₀ в порівнанні з такими самими місяцями в 1938 р. У 1940 р. зростає теж постійно число подруж. І так у перших чотирьох тижнях 1940 р. число подруж в 56-ох великих німецьких містах збільшилося на 7.684 або на 64.9°/₀ в порівнанні з першими чотирьома тижнями 1939 р. Загалом на території старої Німеччини одружилося в 1939 р. 760.000 осіб, себто 11°/₀ на 1.000 мешканців. У порівнанні з 1938 р. число подруж у старій Німеччині збільшилося в 1939 р. на 116.000, з того майже 100.000 припадає на воєнні подружжя. Одночасно в 1939 р. зросло число народин до 367.823 і в порівнанні з 1938 р. число народин збільшилося на 22.252 або 6,4°/₀. Число народин у 1940 р. далі постійно зростає.

Воєнні памятки на Лемківщині

У часі світової війни наша Лемківщина була тереном великих боїв, зокрема в 1914 і 1915 рр. Понад 50 воєнних цвинтарів нагадує нам криваву світову війну. Крім цього є в наших горах коло півтора тисяч окремих могил, в яких сплять вічним сном вояки німецької, австрійської та московської армії. В деяких окремих могилах спочиває по кількадесять вояків так, що Лемківщина справді має аж надто багато памяток по світовій заверюсі.

Як відомо, московська армія намагалася в зимі 1915 р. перейти на Лемківщині через Карпати і дістатися на Мадярщину. У боях за цей перехід згинули десятки тисяч російського війська, а в перших днях травня в горлицькому повіті підчас наступу німецько-австрійської армії, російські війська залишили знову на Лемківщині тисячі могил.

Найбільші воєнні цвинтарі та найдбайливіше вдержані находяться на хребті гори Маластівська Магура та коло села Гладишева, де побудовано гарну деревляну каплицю. Також цвинтарі в селі Граб, Конечна та біля Регетова утримані дуже старанно. На цвинтарі коло Регетова побудовано гарні деревляні хрести й вежі. У Сеньковій, у напрямі до містечка Горлиці, на воєнному цвинтарі спочали вояки, що згинули у великому бою під Сярами. У Пустках на цвинтарі є понад 800 воєнних могил, в яких похоронено багато українців з австрійської та російської армії.

Битва під Горлицями була одною з найбільших та найбільше завзятих на австрійсько-російському фронті. Ця битва рішила про перемогу німецько-австрійського війська. По цій битві осталося за Горлицями воєнне цвинтарище, положене на горі. На цьому цвинтарі — є понад 160 збірних могил, в яких спочиває коло 3 тисячі вояків і 140 окремих могил. Зрошені теж кровю вояків верхи гір у Сяніччині, зокрема дуклянський і лубківський переходи. Вояки похоронені на збірному цвинтарі в Сяноці, де майже з цілої Сяніцької землі визбирані тлінні останки учасників світової війни.

Лемківщина зрошена кровю, засіяна могилами... (н-ч)

—o—

Короткі вістки

= ОСТАННЯ ГРАБІЖ АМЕРИКАНСЬКОЇ ПОШТИ. Англійці перевели знову на Бермудських островах ревізію в американських летунських поштових посилках і забрали 24 мішки поштових посилок 900 фунтів ваги. Одначе це не буде вже на будуче вдаватися, бо від 18. березня влада Злучених Держав заборонила комунікаційним американським літакам задержуватись на Бермудських островах.

= ЮГОСЛОВЯНСЬКІ МОРЯКИ НЕ ХОЧУТЬ ПЛАВАТИ НА ПОБЕРЕЖЖЮ СМЕРТИ. Югословянське корабельне т-во відпродало англійцям корабель »Прерадовіч« (9.000 тон містоти). Одначе залога того корабля 336 осіб відмовилась вступити на англійську службу, на небезпечних для життя англійських водах і вернулася з порту в Антверпії до Югославії.

= НІМЕЦЬКО - ЕСТОНСЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНИЙ ДОГОВІР. Німецько-естонські торговельні переговори, що відбувались в Берліні закінчилися 12. н. м. підписанням торговельного договору. Переговори велися в приязному настрою і це вможливило порозуміння в усіх торговельних справах, в яких зацікавлені обі держави.

= ФРАНЦУЗИ ЗАБРАЛИ ПОШТУ З ЯПОНСЬКОГО КОРАБЛЯ. Генеральний консуль Японії в Ганої зажадав від Франції звороту пошти, яку забрали французи з корабля »Банкок Мару«. В міжчасі наспіла вістка, що французи заграбили також пошту на другому японському кораблі »Сайгон Мару«. Японський уряд вніс проти цих актів найгостріший протест.

= ТОРГОВЕЛЬНИЙ ДОГОВІР МІЖ ІРАНОМ ТА СОВІТАМИ. Переговори між совітським комісаріятом закордонної торговлі й іранською торговельною делегацією скінчилися. Незадовго обі держави підпишуть торговельний договір і порозуміння у справі плавби на Каспійському морі.

= ВЕЛИКІ ВТРАТИ БЕЛЬГІЙСЬКОЇ РИБАЦЬКОЇ ФЛЬОТИ НА АНГЛІЙСЬКИХ ВОДАХ. На англійських водах затонуло в останньому часі дуже багато бельгійських рибацьких кораблів, а саме »Б 47«, »Ос. 141«, »Ос. 66«. Великі втрати пояснюються цим, що рибацькі кораблі пливуть на англійські води, сильно обставлені мінами.

= ОРГАНІЗАЦІЯ МОЛОДІ В БРАЗИЛІЇ. У Бразилії створено нову організацію молоді, мужеської та жіночої п. н »Бразилійська молодь«. Організація ділиться на дві кляси, т. є від 7-го до 11-го року життя та від 11-го до 18. року. Молодь в тій організації має плекати фізичну заправу й переводити ідеольогічний вишкіл.

= СОВІТСЬКО-РУМУНСЬКІ ПЕРЕГОВОРИ. З добре поінформованих джерел повідомляють, що небаром почнуться совітсько-румунські переговори у справі управильнення кордонного руху між обидвома державами. Конференція відбудеться в одній прикордонній станиці, де зійдуться совітські та румунські старшини. Иде проте, що Совіти домагаються, щоб совітські громадяни західньої України, які мають свої господарства в Румунії, а знову ж румунські громадяни, що мають майно в Совітах, могли користуватися легітимаціями про вільний перехід кордону. Легітимації булиб важні до осени 1940 р.

= ФІНЛЯНДСЬКІ МІНІСТРИ ПОДАЛИСЬ ДО ДИМІСІЇ. Фінляндський міністр оборони Нокканен і міністр освіти Ганнуля уступили зі своїх становищ.

—o—

= ВИСОКІ СТАРШИНИ ЗАХІДНІХ ВЕЛИКОДЕРЖАВ У ТУРЕЧЧИНІ. Головні команданти сил західних великодержав, генерали Мічель і Жано прибули — як повідомляє італійський щоденник »Джіорнале д'Італія« — до столиці Туреччини Анкари.

Договір про доставу вугілля
між Італією та Німеччиною

= Рим. По нарадах між мін. Рібентропом і Мусолініем відбулося надзвичайне засідання урядових німецько-італійських комісій у справі управильнення німецько-італійських господарських взаємин. Рішено, що достава вугілля з Німеччини до Італії відбуватиметься при допомозі залізничої комунікації. Достава буде зорганізована в такий спосіб, що покриє вповні запотребування Італії на вугілля. Комісії підписали в цій справі відповідний протокол.

Програма нового китайського уряду

= Шангай. — Перед скликанням центральної політичної ради до Нанкіну, Ванчінвей, голова прихильного Японії уряду Китаю оголосив програму нового китайського уряду. Всі творчі сили в Китаю та Японії повинні обєднатися у визвольному самостійницькому русі азійських народів. Національний уряд, що незадовго повстане під його проводом бажає жити в добрих сусідських і господарських взаєминах з Японією. Гасло вогожого Японії уряду з Чункіну »опір і відбудова« треба заступити гаслом нанкінського уряду »мир і відбудова«. Слушні права третіх держав в Китаю будуть пошановані та забезпечені. Новий уряд повітає з радістю технічну допомогу і закордонні фінансові інвестиції для приспішення відбудови Китаю. Ванчінвей висловив вкінці надію, що китайський чункінський уряд прилучиться до його мирної акції.

Нові втрати невтральних на морі

»Юнайтед Прес« повідомляє з Льондону, що голяндський моторовий корабель »Брізеґ« (270 тон містоти) віхав коло північно-східного побережжя на скалу і розбився. Залогу врятовано.

Туреччина затрівожена
совітсько-фінляндським перемирям.

Рим. Часопис »Тевре« повідомляє зі Стамбулу, що совітсько-фінляндський мировий договір викликав у Туреччині велике враження. Політичні кола в Анкарі й Стамбулі, прихильно уставлені до Англії є дуже затрівожені тим, що Англія не дала Фінляндії обіцяної допомоги.

У Туреччині думають відповідальні чинники, що слід зберегти повну невтральність до того часу, поки не загрожує державі безпосередня небезпека.

—o—

Пожертви на фонд „Українського Видавництва" у Кракові

На видавничий фонд »Українського Видавництва« у Кракові зложили пожертви такі хвальні Установи і Високоповажані Громадяни:

Белз: Волосна Управа в Белзі 100 зол. Міська Управа в Белзі 100 зол. Пп. Васьків Омелян, Гнатюк Ігнат, Павлюк Ілля, Твардівський Антін по 5 зол. Бордун Андрій, Макух Омелян по 3 зол. Сербин Ярослав, Бородайко Корнило, Гайотко Степан, інж. Кравців Михайло, Небожук Федір, Слукіна Марія, о. Кохалевич Мирон, Мойсак Михайло, Самчук Лука по 2 зол. Ганицький Павло 1 50 зол. Вергун Ярослава, Зброжик Петро, Леськів Осип, Лісецька Галя, Лущик Василь, Петришин Зеновія, по 1 зол Разом 251,50 зол.

Варяж: Волосна Управа у Варяжі 50 зол.

Володава: Український Національний Комітет у Володаві 60 зол.

Грубешів: Хв. Український Національний Комітет у Грубешові 50 зол.

Замість: Хв. Український Національний Комітет в Замостю 10 зол.

Команча: Пп. Борна Роман, д-р Граб Роман, Чайківський Олімп, Чурна Теодор с. Степана по 5 зол., о. Венгринович Іларіон 2,50 зол. Кашмун Михайло 1 зол. Разом 23,50 зол.

Краків: Вп. Атаманюк Евген 40 зол. Денисюк Микола 10 зол. Шарий Михайло 5 зол. Карасут Павло 1 зол. Разом 56 зол.

Кристинопіль: Хв. Волосна Управа у Кристинополі 30 зол. д-р Савка Теодозій 10 зол. Разом 40 зол.

Лежайськ: Вп. Ожга Мирон 50 зол. Кишакевич Лев 30 зол. Разом 80 зол.

Лодзь: Українські Громадяни (збірка): 124,76 зол.

Мшанів: Вп. Яхницький Юліян 4 зол.

Порохник: Громадяни Порохника 21,50 зол.

Ситно: Вп. Колесник Т. 30 зол.

Сянік: Вп. Солтикевич Роман 20 зол., м-р Мацілинський Омелян, Пелех Любомир, Туцький Роман, »Сольдатенгайм« по 10 зол. Бучацький Лев, Лехіцький Володимир, д-р Кульчицький Гриць, Сеневецький Осип по 5 зол. Колодій Іван, Ортинський Станислав по 4 зол., д-р Мельник Анатоль, Скурчапський Микола по 3 зол., м-р Бажалук Мирослав 2,50 зол., о. Венгринович Степан, Мельник Микола, д-р Семків Андрій по 2 зол. Цехоцький Петро, Овад Ярослав по 1 зол. Федицький Іван 0,50 зол. Разом 105 зол.

Чешин, пов. Замість: Вп. Громадяни Чешина 7,47 зол.

Чорнишев: Вп. Громадяни Чернишева Польського 103 зол.

Разом зібрано 1016,73 зол. Всім Жертводавцям складае Дирекція »Українського Видавництва« щиру подяку й одночасно просить Хвальні Комітети вичислених місцевостей, щоб вибрали довільні книжки з наших видань до висоти зібраної з їх місцевості квоти для роздачі незасібній шкільній дітворі, чи на інші культурні або допомогові цілі. Ці книжки будуть вислані на адресу Комітетів до їх диспозиції.

Оголошення

Повітовий Союз Українських Кооператив у Томашеві Люб. потребуе негайно люстратора. Платня згідно з умовою. Зголошення: Bezirksverband der ukrainischen Genossenschaften in Tomaschow Lub. Pilsudskigasse 55.

Дирекція.

ОГОЛОШЕННЯ

Дрібні оголошення

Олег Слюзар з Бучача, подайте мені свою адресу для мами Галі, яка перебуває в Лодзі. М-р О. Яворський, Краків, Бурґштрассе (Городська) 32, II. 1-2

Адвокат М-р О. Яворський веде канцелярію у Кракові при вул. Бурґштрассе (Городська) 32, II. пов. ч тел. 111.80. 1-2

Василь Борсук та о. Евген Тимчук подайте адресу (для Зінки). Степан Ганкович, Краків, Ринок 34, ф-ма Юліюш Ґросс.

Пошукую Романа Белю. Маслій Дмитро — Ватенштедт ібер Бравншвайґ-Лягер 23, штубе 37.

Пошукую адреси п. Івана Івахова і п. Миколи Левицького з Черемхова. Михайло Ґрабницький, Криниця, вул. Неціла ч. 511 (у Антона Фатули).

Може хто мае які відомости про Аверкія Матвієвича Гончаренка. Хай подасть адресу: п. Каліш, Майковська ч. 9/А. Степан Лисогір.

Люнду Гладиловича з Дрогобича пошукуе брат Адольф — Лежайськ, маґістрат.

Купчик Степан подайте свою адресу! Грицишин Володимир, Ярослав, Реймонта 11, м. 12.

Звичайні загальні збори Краевого Господарського Т-ва »Сільський Господар« в Ярославі відбудуться 19. березня 1914 р. в год. 10 рано в Ярославі, в салі Т-ва »Українська Бесіда«, вул. Собіського ч 11.

Ярмаки Микола і Зіна відізвіться на адресу друкарні. Краків. Ожешкова 7. — Хто б зі знайомих чув де знаходяться, просимо подати адресу. — Ніна і Гриць.

Продам крамницю з взуттям, товаром на провінції, тільки українцеві. Зголошення: Краків, вул. Сенкевича ч. 2, пом. 5. Романович. Доручити марку на відповідь.

Пошукуемо різьбарів до гуцульської, мальованої різьби на добрих умовинах. Зголошення: Краків, вул. Сенкевича ч 2, пом. 5, фірма »Бескид«. Долучити марку на відповідь.

Пошукую українки домашньої помішниці, яка вміе добре варити та знае добре інші домашні заняття. Умовини добрі. Зголошення: Вероніка Цегельська, Ніско а/С.

За Редакцію відповідае начальний редактор Л. Хомяк у Кракові. Видае „Українське Видавництво", Краків, вул. Кармелітська 34, II. Телефон 230-39. З друкарні „Нова Друкарня Денникова" під наказною управою, Краків, вул. Ожешкової 7, тел. 102-79.

Verantwortlich für den Gesamtinhalt und Anzeigenteil: Hauptschriftleiter L. Chomiak Krakau. Verlag: „Ukrainischer Verlag" G. m. b. H. Krakau, Karmeliterstrasse 34. II, Fernsprecher 230-39 Druck: „Nowa Drukarnia Dziennikowa", Kommissarische Verwaltung, Krakau, Orzeszkowagasse 7, Fernsprecher 102-79